

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
в.о. завідуючої кафедри
Уханова І.О.
“ ___ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ: «Стан та перспективи удосконалення співробітництва між
Україною та ЄС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним
транспортом»**

Виконавець:
студентка ФМЕ, гр.63
Бондар Діана Олегівна

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н, доцент
Уханова Інна Олегівна

/підпис/

ОДЕСА – 2023

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	4
Розділ 1 Теоретико-методичні основи дослідження перевезень водним транспортом	7
1.1. Поняття, чинники та особливості здійснення вантажних перевезень водним транспортом	7
1.2. Поняття, чинники та особливості здійснення пасажирських перевезень водним транспортом	11
1.3. Методи аналізу та оцінки показників вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом	15
Висновки до розділу 1.....	24
Розділ 2 Аналіз стану та динаміки співробітництва вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом між Україною та ЄС	25
2.1. Аналіз розвитку взаємовідносин між Україною та ЄС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом	25
2.2. Аналіз стану та динаміки показників вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом між Україною та ЄС	31
2.3. Аналіз чинників впливу на показники вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом між Україною та ЄС	39
Висновки до розділу 2.....	48
Розділ 3 Шляхи удосконалення співробітництва в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом між Україною та ЄС	50
3.1. Удосконалення нормативного регулювання вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом між Україною та ЄС в контексті реалізації положень Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС	50
3.2. Модернізація інфраструктури вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом України в контексті повоєнного відновлення як чинник активізації торгівлі транспортними послугами з ЄС	58
3.3. Перспективні напрямки удосконалення співробітництва між Україною та ЄС в галузі перевезень водним транспортом	65
Висновки до розділу 3.....	79
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми дослідження обумовлена розвитком світових інтеграційних процесів та зростанням необхідності задоволення потреб перевезення пасажирів та вантажів. Досліджено конкурентні переваги розвитку портової галузі та річкового транспорту України. Проаналізовано структуру перевезень вантажів морським та річковим транспортом. Охарактеризовано економічний механізм логістичної інфраструктури водного транспорту та фактори формування та розвитку логістичної інфраструктури водного транспорту. Обґрунтовано доцільність створення національного портового центру, що допомогло б зменшити витрати і підвищити ефективність функціонування водного транспорту України, забезпечити збалансований розвиток портів та терміналів на інноваційних засадах з ефективним використанням їх потужностей, а також забезпечити конкурентоздатність національної водної логістики та оптимізує систему управління портами та терміналами.

Мета дослідження. На основі аналізу стану співробітництва між Україною та ЄС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом розробити рекомендації щодо його удосконалення.

Для досягнення мети було сформульовано наступні **завдання**:

- дослідити поняття та структурні особливості вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом;
- узагальнити чинники впливу для вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом ;
- узагальнити методи аналізу вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом;
- надати характеристику співробітництва між Україною та ЄС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом;

- провести аналіз стану та перспективи удосконалення співробітництва між Україною та ЕС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом;
- провести аналіз чинників впливу на стан та перспективи удосконалення співробітництва між Україною та ЕС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом;
- запропонувати шляхи удосконалення співробітництва між Україною та ЕС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом.

Об'єктом дослідження є стан співробітництва між Україною та ЕС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом.

Предметом дослідження є теоретичні основи та практичні рішення щодо удосконалення співробітництва між Україною та ЕС в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом.

Методи дослідження. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є теоретичні положення економічної науки та праці вчених-економістів в галузі вантажних та пасажирських перевезень водним транспортом. При написанні роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та синтезу, порівняльного, статистичного та економічного аналізу, SWOT-аналіз. Робота здійснена з використанням офісного пакету MS Office - Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Основу дослідження склали Закони України, Укази Президента України, Постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, нормативні документи регіональних органів влади з питань розвитку транспортної системи.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано статтю: Бондар Д. «АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДИНАМІКИ СПІВРОБІТНИЦТВА ВАНТАЖНИХ ТА ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВОДНИМ ТРАНСПОРТОМ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЕС». Збірка наукових робіт кафедри МЕВ Одеського

національного економічного університету «World economy and International economic relation». Одеса. 2024 (у друці).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 89 сторінок. Основний зміст викладено на 79 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 12 рисунків.

ВИСНОВКИ.

Таким чином, можна дійти наступних висновків.

Водний транспорт - це структура, яка виконує багато функцій, що забезпечує національну економіку у транспортній діяльності. Морські та річкові порти важлива частина державної інфраструктури. Від сучасних міжнародних вимог залежить конкурентоспроможність транспортної діяльності на світовому ринку, такі як: ефективність роботи портів, рівень технічного та технологічного оснащення, система управління та розвиток структури.

Отримані дані показали, що Україна зазнає значного впливу водного транспорту. Зростання індустрії водного транспорту в Україні може сприяти загальному економічному розвитку країни, навіть якщо порівнювати її з іншими країнами світу. Визначальною рисою розвитку водного транспорту України є зростання попиту на морські та річкові перевезення. Великі навантаження на водні шляхи привертають все більше уваги виробників.

Розраховуючи економічні показники морського та річкового транспорту, звертають особливу увагу на: вантажопідйомність, тип суден, швидкість, навантаження і вивантаження виконання вантажу, тривалість періоду, маршрут перевезення. Економічні показники обумовлюються численними факторами, які можна розділити на загальні для всіх видів транспорту й специфічні, що відображають особливості кожного з них. Групи показників за визначенням поділяють на кількісні та якісні.

Країни ЄС активно впроваджують великі та комплексні інвестиційні програми для модернізації своєї транспортної інфраструктури. Країни ЄС активно впроваджують великі та комплексні інвестиційні програми для модернізації свого транспорту та інфраструктури. Мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище та підтримка конкурентоспроможності.

Метою є мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище та підтримка конкурентоспроможності. У процесі інтеграції транспортного сектору України до європейського транспортного сектору. У процесі інтеграції транспортного сектору в європейський транспортний сектор України необхідно досягти високої економічної та екологічної ефективності. Для цього необхідно досягти наступного. Бар'єрами на шляху розвитку вітчизняного транспортного сектору є брак фінансування та відсутність амбіцій.

Перешкодами для розвитку внутрішнього транспортного сектору України є брак фінансування, відсутність амбіцій щодо "озеленення" транспортної системи, бюрократія та корупція. Транспортна система України, бюрократія та корупція. Важливі рішення цих проблем. Важливою можливістю для вирішення цих проблем є співпраця з ЄС. Можливості для вирішення цих проблем виникають завдяки програмам фінансування та європейським некомерційним програмам ефективного трансферу технологій та досвіду. Ефективна передача технологій та досвіду Сьогодні Україна має наступні можливості. Україна сьогодні має можливість залучити європейський досвід для вдосконалення транспортного сектору. Перше і головне - це "озеленення" транспорту. Значно скоротити викиди парникових газів та отримати додаткове фінансування в рамках Паризької кліматичної угоди. Отримання додаткового фінансування в рамках Паризької угоди Можливості для співпраці між Україною та Європейським Союзом у сфері транспорту реалізуючи можливості транспортного співробітництва між Україною та ЄС, національний транспортний комплекс може значно наблизитися до досягнення ефективних перевезень транспортна система може значно наблизитися до ефективної інтеграції в європейський простір.

Український транспортний комплекс може значно наблизитися до ефективної інтеграції транспортної системи з Європою. У світлі вищезазначеного, сектор морського та річкового транспорту має стратегічне

значення для України. Морський та річковий транспорт має стратегічне значення для розвитку економіки України. Має стратегічне значення для розвитку економіки України. Морський та річковий транспорт має стратегічне значення для розвитку української економіки. Він працює на обладнанні, успадкованому від Радянського Союзу. Потужності не повинні бути конкурентоспроможними в нинішніх економічних умовах. Економічна ситуація незважаючи на брак коштів на будівництво сучасної інфраструктури, держава повинна шукати шляхи вирішення цієї проблеми. Особливо приватний сектор. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС слід розглядати, без перебільшення, як історичну подію для України.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС не слід перебільшувати як історичну подію у відносинах між двома сторонами. Однак для України Угода - це стратегічний вибір напрямку. Це вибір стратегічного напрямку - подальша інтеграція в систему глобальних економічних відносин. Водночас слід визнати наступне. Україна може найкращим чином використати модернізаційний потенціал Угоди лише за умови, що Україна повинна чітко, своєчасно і в повному обсязі виконувати свої зобов'язання. Для цього необхідно глибоке інтелектуальне розуміння поточних соціально-економічних проблем і процесів та відповідні політичні зусилля, інституційної спроможності та фінансових витрат. Також визнається, що ЄС та Україна постійно розвиваються, а отже з'являються нові соціально-економічні реалії та регуляторні потреби.

Таким чином, поява нових соціально-економічних реалій та регуляторних потреб об'єктивно вимагає від партнерів по Угоді реагувати на нові виклики та розвивати взаємне співробітництво, яке виходить за межі простої імплементації Угоди. Мета вимагає розвитку взаємного співробітництва, яке виходить за рамки простої імплементації положень Угоди. Це виходить за рамки простої імплементації положень Угоди. Іншими словами, наскільки Україна та ЄС можуть співпрацювати. Йдеться про те,

якою мірою Україна та ЄС можуть використати потенціал Угоди. Питання полягає в тому, чи можна збагатити форму і зміст співпраці таким чином, щоб забезпечити відповідні скоординовані відповіді на поточні та майбутні регіональні і глобальні виклики. Поточні та майбутні регіональні та глобальні виклики.

Розвиток національних наземних транспортних систем, регіональних транспортних систем, регіонального транспорту національної системи наземного транспорту, регіональних та галузевих транспортних комплексів, організацій водного транспорту та галузевих транспортних комплексів, підприємств водного транспорту, організацій, що здійснюють допоміжну діяльність на водному транспорті організації, що здійснюють допоміжну діяльність у сфері морського та внутрішнього водного транспорту організації, що здійснюють допоміжну діяльність на морському та внутрішньому водному транспорті. Систематизовано та надано критична оцінка національних програмних документів.

Необхідно реалізувати ієрархічний підхід до розвитку та модернізації інфраструктури водного транспорту. По-перше, на національному рівні (Національна транспортна стратегія України). По-друге, на галузевому рівні (Стратегія розвитку портів України). Стратегія розвитку внутрішнього водного транспорту України); по-третє, на галузевому рівні (Стратегія розвитку портів України, Стратегія розвитку внутрішнього водного транспорту України), по-четверте, на рівні суб'єктів господарювання, які здійснюють допоміжну діяльність у водній сфері.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міністерство відновлення. Офіційний сайт. URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Vodniy-transport.html>
2. Переваги та недоліки водного транспорту. Коли зважитися на морський транспорт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://omore.city/articles/189933/perevagi-ta-nedoliki-morskogo-transportu-koli-zvazhitisya-na-morskij-transport>
3. Lewis Jackson. Річковий транспорт: характеристики, переваги та недоліки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.warbletoncouncil.org/transporte-fluvial-6422#menu-5>
4. Особливості вантажних перевезень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bilyayivka.city/articles/303646/osoblivosti-vantazhnih-perevezen>
5. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://subject.com.ua/tourism/journeys/15.html>
6. Експлуатація інфраструктури. Офіційний сайт. URL: https://kivt.duit.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/ekspluataciya_infrastruktura_vt_navchalno-metod.posibnyk.pdf
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tr.htm
8. Співробітництво у сфері транспорту. Офіційний сайт. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/transport>
9. Маслій Н.Д., Державна політика внутрішнього водного транспорту в умовах інтеграції. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28128/1/407-408.pdf>
10. С. В. Дем'яненко, Алаб'єва О.М., Особливості розвитку конкурентоспроможності водного транспорту України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5668>

11. Соціально-економічні перспективи співробітництва у сфері транспорту ЄС та України. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/konkyrs_stud/ES/2_2.pdf
12. Довгань В. , Розвиток внутрішніх водних шляхів – дорога до євроінтеграції. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://cfts.org.ua/blogs/rozvitok_vnutrishnikh_vodnikh_shlyakhiv_doroga_do_evrointegratsi_251.
13. Кубраков О., План виживання інфраструктури України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraine-recovery-conference-oleksandr-kubrakov-prezentuvav-plan-vyzhyvannia-infrastruktury-ukrainy>
14. Укрінформ. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3488471-castka-zerna-u-perevezennah-dunajskogo-paroplavstva-zrosla-do-81.html>.
15. Скічко О., Мультиmodalність та реалізація Угоди про Асоціацію з ЄС у сфері транспорту. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua/news/blog/696636.html>
16. Міністерство відновлення. Офіційний сайт. URL: <https://mtu.gov.ua/content/informaciya-pro-vodniy-transport-ukraini.html>
17. Укрінформ. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3573879-za-piv-roku-ukrainske-dunajske-paroplavstvo-perevezlo-ponad-tri-tisaci-kontejneriv.html>.
18. Розвиток річкового транспорту у контексті реалізації євроінтеграційних планів України. Аналітична записка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1763>
19. Українське Дунайське Пароплавство. Офіційний сайт. URL: <http://udp.one/ua/golovna>
20. UKRRICHFLOT. Офіційний сайт. URL: <http://www.urf.ua/ua/>

21. Бетлій О., Риженков М., Кравчук К., Кравчук В., Коссе І., Галько С., Науменко Д., Мовчан В., Кузнецова Г. Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/Economic_web.pdf
22. Андрусевич А., Транспортна складова Угоди про асоціацію: стан виконання і перспективи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://eu-csp.org.ua/media/uploads/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A3%D0%90-%D0%A3%D0%BA%D1%80.%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20\(%D1%83%D0%BA%D1%80\).pdf](https://eu-csp.org.ua/media/uploads/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A3%D0%90-%D0%A3%D0%BA%D1%80.%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20(%D1%83%D0%BA%D1%80).pdf)
23. Україна на шляху до ЄС: реалії та перспективи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf
24. Райчева Л.І., Економічні стратегії розвитку та модернізації інфраструктури водного транспорту. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2781/2190>
25. Городніченко Ю., Сологуб І., Ведер Б., Відбудова України: принципи та політика. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf
26. Динаміка зовнішньої торгівлі послугами за видами // Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/zd/dseip/dseip2007_u.htm.

27. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року – Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія від 30.05.2018 № 430-р.
28. The Logistics report 2020. Delivering safe, efficient, sustainable logistics. Freight Transport. 2020. URL: http://www.fta.co.uk/export/sites/fta/galleries/downloads/logistics_report/lr19-web-030619.pdf
29. Представництво України при Європейському Союзі <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/transport>
30. Загальна інформація щодо Східного партнерства // Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://mtu.gov.ua/content/shidne-partnerstvo.html>.
31. Логутова Т.Г., Полторацький М.М. Сучасний стан транспортної інфраструктури України. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2015. Вип. 2 (12). Т. 2. С. 8–14.
32. Закон України від 7 лютого 2006 року № 3392-IV «Про ратифікацію Рамкової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком».
33. Бойко О. В. Ринок транспортних послуг: основи методології розвитку : монограф. / О. В. Бойко. – К. : Кондор, 2014. – 494 с.
34. Міжнародна співпраця регіонів в контексті зближення України та ЄС: зовнішньоекономічні, інвестиційні та управлінські аспекти. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/>.
35. Розвиток транспортно-логістичної системи як форма реалізації транзитного потенціалу України [Електронний ресурс] / В. В. Брагінський // ДП «Бердянський морський торговий порт» – 2011. – С. 9. – Режим доступу до джерела: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Braginskiy.pdf>
36. Садловська І. П. Розвиток національної транспортної мережі України та її інтеграція до пріоритетних транспортних мереж ЄС / І. Садловська // Зб. наук пр. Держ. екон.-техн. ун-ту трансп. – 2015. – № 31. – С. 16–26.

37. Соколова О. Є. Теоретико-методологічні основи формування транспортно-логістичної системи України [Електронний ресурс] / О. Є. Соколова. – Режим доступу : <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/182/173>.
38. Ткач О. В. Формування єдиної логістичної системи: важлива складова євроінтеграційних процесів / О. В. Ткач, І. А. Волощук // Наук вісн. Херсон. держ. ун-ту. – 2014. – № 9. – С. 208–212. – (Серія «Економіка»).
39. Устенко М. О. Актуальність формування транспортно-логістичних систем в умовах євроінтеграції / М. О. Устенко // Вісн екон. трансп. і пром-сті. – 2015. – № 49. – С. 207–210.
40. Чернявська Т. А. Стратегічні напрями розвитку транспортно-комунікативної системи України в контексті забезпечення національної безпеки і самодостатності / Т. Чернявська // Екон. вісн. Нац. гірн. ун-ту. – 2015. – № 3. – С. 68–76.